

B. ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ
ΤΡΑΠΕΖΕΣ

**ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΤΩΝ ΧΑΡΤΟΝΟΜΙΣΜΑΤΩΝ & ΚΕΡΜΑΤΩΝ ΕΥΡΩ
& ΑΠΟΣΥΡΣΗ ΤΩΝ ΔΡΑΧΜΩΝ**

1. Πότε θα πρέπει να αρχίσει από τις Τράπεζες η διάθεση στον ελλαδικό χώρο των νέων τραπεζογραμμάτων & κερμάτων σε Ευρώ;

Την 1η Ιανουαρίου 2002 το Ευρώ αποκτά την ιδιότητα του νόμιμου χρήματος σε αναγκαστική κυκλοφορία σε όλες τις χώρες που συμμετέχουν στην Οικονομική & Νομισματική Ένωση. Δηλαδή, κατά την ημερομηνία αυτή το Ευρώ τίθεται σε κυκλοφορία και χρησιμοποιείται για την πληρωμή μισθών & συντάξεων καθώς και σε όλο το συναλλακτικό κύκλωμα των χωρών της ζώνης Ευρώ. Επομένως, θα πρέπει οι Τράπεζες, την 1/1/2002, να έχουν ολοκληρώσει τον εφοδιασμό τους με το νέο νόμισμα, έτσι ώστε να είναι σε θέση να καλύψουν επαρκώς τις συναλλακτικές ανάγκες σε ολόκληρη την ελληνική επικράτεια, ακόμη και στις πιο απομακρυσμένες περιοχές. Μέσω των τραπεζών θα πρέπει επίσης να εφοδιαστούν και οι επιχειρήσεις για να πραγματοποιούν από την πρώτη ημέρα τις πληρωμές τους σε Ευρώ (μισθοδοσίες, προμηθευτές κλπ).

Είναι φανερό, ότι η επιτυχία αυτή της προσπάθειας των Τραπεζών, σε συνεργασία με την Τράπεζα της Ελλάδος και άλλους φορείς, αποτελεί ζήτημα εθνικής σημασίας από το οποίο εξαρτάται η ευρεία χρήση του Ευρώ από την 1η κιάλας ημέρα κυκλοφορίας του καθώς και η χωρίς προβλήματα αποδοχή του από το κοινό για τις καθημερινές συναλλαγές. Προκειμένου να ανταποκριθούν οι Τράπεζες με επιτυχία σ' αυτό το τόσο δύσκολο έργο, θα πρέπει, εκτός των άλλων, να οργανώσουν ειδικά τμήματα εξυπηρέτησης του κοινού, ενδεχομένως να λειτουργούν και πέραν του κανονικού ωραρίου, να εκσυγχρονίσουν τα συστήματα λειτουργίας Ταμείων, να έχουν προσαρμόσει εγκαίρως τα ATM's κ.ά.

2. Πώς θα αναγνωρίζετε το νέο νόμισμα; Ποιά είναι τα χαρακτηριστικά του;

Το σύμβολο απεικόνισης του Ευρώ είναι το Ε με δύο σαφώς διακρινόμενες οριζόντιες παράλληλες γραμμές. Είναι εμπνευσμένο από το ελληνικό γράμμα Έψιλον & παραπέμπει στην κοιτίδα του ευρωπαϊκού πολιτισμού και στο πρώτο γράμμα της λέξης «Ευρώπη».

Οι παράλληλες γραμμές συμβολίζουν την βασική αρχή του νέου νομίσματος δηλαδή την σταθερότητά του. Η επίσημη συντομογραφία για το Ευρώ είναι «EUR» και σε λίγα χρόνια θα είναι το ίδιο γνωστή με το USD, GBP, DEM κλπ. Το Ευρώ υποδιαιρείται σε 100 cents (δεκαδική διαίρεση) σύμφωνα με το άρθρο 2 του κανονισμού. Στην Ελλάδα οι δεκαδικές υποδιαιρέσεις του Ευρώ θα ονομάζονται «λεπτά», λέξη με την οποία το κοινό είναι πιο εξοικιωμένο και δημιουργεί λιγότερα προβλήματα σε σχέση με την λέξη «cent».

Χαρτονομίσματα: Υπάρχουν 7 χαρτονομίσματα σε Ευρώ, διαφορετικών χρωμάτων & μεγεθών το κάθε ένα. Αντιστοιχούν σε αξίες των 5, 10, 20, 50, 100, 200 & 500 Ευρώ. Ο σχεδιασμός τους έγινε από τον Robert Kalina της Κεντρικής Τράπεζας της Αυστρίας. Στην μια πλευρά τους απεικονίζονται πύλες και παράθυρα (δεν αναπαριστούν κανένα από τα υπάρχοντα μνημεία), ως σύμβολα του πνεύματος συνεργασίας και διεύρυνσης που κυριαρχεί στην Ευρώπη. Στην πίσω πλευρά κάθε χαρτονομίσματος απεικονίζονται γέφυρες, οι οποίες συμβολίζουν την επικοινωνία μεταξύ των χωρών της Ευρώπης, αλλά και με όλο τον υπόλοιπο κόσμο. Τα σχέδια αυτά περιλαμβάνουν σημαντικά χαρακτηριστικά στοιχεία ασφαλείας για την αποφυγή πλαστογραφίας, αλλά και για την αξιόπιστη πιστοποίηση της γνησιότητάς τους από τις μηχανές (υδατογραφήματα, ίνες ασφαλείας, φθορίζουσες ίνες, σφραγίδα εκτύπωσης και μεταλλικές λωρίδες ασφαλείας). Στον τομέα αυτόν δόθηκε ιδιαίτερη σημασία αφού εκτιμάται ότι, το Ευρώ θα γίνει στόχος παραχαρακτών λόγω της ευρύτατης κυκλοφορίας του και της έλλειψης εξοικείωσης του κοινού.

Η παραγωγή-εκτύπωση των χαρτονομισμάτων θα γίνει με αποκεντρωμένο τρόπο. Η κάθε μία χώρα θα οργανώσει μόνη της τις τεχνικές προετοιμασίες που απαιτούνται για να αντικατασταθούν τα εθνικά τραπεζογραμμάτια. Έτσι, η κάθε κεντρική τράπεζα μπορεί να τυπώσει μόνη της τα τραπεζογραμμάτια του Ευρώ ή να συμφωνήσει σε ανταλλαγές με άλλες κεντρικές τράπεζες ακόμη και με την ΕΚΤ. Τα χαρτονομίσματα έχουν διάρκεια ζωής περίπου μέχρι 18 μήνες σε συνήθη χρήση συναλλαγής τους.

Κέρματα: Υπάρχουν 8 κέρματα που αντιστοιχούν σε 1, 2, 5, 10, 20 & 50 cents (λεπτά) του Ευρώ καθώς και σε 1 & 2 ευρώ. Η μία πλευρά των κερμάτων θα φέρει εθνικά σύμβολα που κάθε συμμετέχον κράτος έχει αποφασίσει για λογαριασμό του. Η κοινή ευρωπαϊκή όψη, η οποία σχεδιάστηκε από τον Βέλγο Luc Luycx, απεικονίζει τον χάρτη της Ευρωπαϊκής Ένωσης με φόντο εγκάρσιες γραμμές στις οποίες είναι προσαρτημένα τα αστέρια της ευρωπαϊκής σημαίας. Τα κέρματα θα παράγονται σε κάθε μία χώρα-μέλος ξεχωριστά από τα εθνικά τους νομισματοκοπεία και έχει προβλεφθεί να μην μοιάζουν σε πάχος, βάρος και μέγεθος μεταξύ τους αλλά και με άλλα διεθνή νομίσματα, ώστε να αποφευχθούν προβλήματα με τα μηχανήματα αυτόματων συναλλαγών και πώλησης αγαθών.

Στην Ελλάδα έχει ήδη σχεδιασθεί η εθνική πλευρά των νομισμάτων με παραστάσεις από την ναυτιλία, αρχαία ελληνικά νομίσματα, την αρπαγή της Ευρώπης, πολιτικές προσωπικότητες κλπ, ενώ ξεκίνησε με ικανοποιητικούς ρυθμούς η πειραματική εκτύπωσή τους, καθώς ο όγκος τους είναι εξαιρετικά μεγάλος λόγω της μεγαλύτερης συναλλακτικής τους

αξίας σε σχέση με τα κέρματα των Δραχμών (το βάρος των κερμάτων σε Ευρώ που θα πρέπει να παραχθούν, εκτιμάται στους 800 τόνους).

3. Πότε και πώς θα γίνει η απόσυρση των χαρτονομισμάτων & κερμάτων σε Δραχμές; Ποια προβλήματα αναμένεται να αντιμετωπίσουν οι Τράπεζες;

Ταυτόχρονα με την εισαγωγή σε κυκλοφορία των χαρτονομισμάτων & κερμάτων Ευρώ (1/1/2002), αρχίζει η σταδιακή απόσυρση των Δραχμών και των άλλων εθνικών νομισμάτων που συμμετέχουν στην ζώνη Ευρώ. Η αντικατάσταση των δραχμών με το νέο νόμισμα, θα γίνεται με τις «τιμές μετατροπής» δηλαδή με την σταθερή και αμετάκλητη ισοτιμία Ευρώ/ Δραχμής. Η απόσυρση θα πρέπει να έχει ολοκληρωθεί το αργότερο εντός ενός εξαμήνου. Μετά την 30/6/2002 τα τραπεζογραμμάτια και κέρματα σε Δραχμές, όπως και τα άλλα εθνικά νομίσματα της ζώνης, δεν θα γίνονται αποδεκτά πλέον στις συναλλαγές (παύουν να αποτελούν νόμιμο χρήμα, αλλά θα μπορούν να ανταλλάσσονται με τραπεζογραμμάτια σε Ευρώ μόνο από την Τράπεζα της Ελλάδος για αρκετό χρονικό διάστημα ακόμα (5 χρόνια).

Επισημαίνεται ότι το «στράγγισμα» της αγοράς από τις Δραχμές που κυκλοφορούσαν ή φυλάσσονταν από τα νοικοκυριά, είναι ένα από τα δυσκολότερα έργα που έχουν να επιτελέσουν οι τράπεζες. Αναμένονται σημαντικά προβλήματα στην απασχόληση των υπαλλήλων, στην δυνατότητα εξυπηρέτησης των πελατών σε άλλες τρέχουσες τραπεζικές συναλλαγές, καθώς και προβλήματα στον συντονισμό και οργάνωση πλήθους χρηματοπιστωτών σε όλο το δίκτυο των υποκαταστημάτων. Επίσης, σοβαρό πρόβλημα αποτελεί η εξεύρεση επιπλέον αποθηκευτικών χώρων και κυρίως σε περιοχές όπου δεν υπάρχει υποκατάστημα της Τράπεζας της Ελλάδος.

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι, τα προβλήματα αυτά είναι εντονότερα στην Ελλάδα συγκριτικά με των άλλων χωρών της ζώνης Ευρώ, λόγω συναλλακτικών ιδιαιτεροτήτων, όπως ο συγκριτικά μεγαλύτερος όγκος των σε κυκλοφορία χαρτονομισμάτων και κερμάτων αφού η χρήση των επιταγών και του πλαστικού χρήματος στην χώρα μας είναι σχετικά περιορισμένη.

Ήδη, η Τράπεζα της Ελλάδος σε συνεργασία με την Ένωση Ελληνικών Τραπεζών συζητούν για την εξεύρεση πρακτικών λύσεων για την ευκολότερη και αποτελεσματικότερη διεκπεραίωση του δύσκολου αυτού έργου. Ένα τέτοιο μέτρο είναι η κατασκευή από την T.E. Standards συσκευασιών σε Ευρώ αξίας 5.000 & 10.000 Δρχ. για την γρήγορη και εύκολη ανταλλαγή τους.

4. Ποιά τα προβλήματα εφοδιασμού των Τραπεζών και της αγοράς με το Ευρώ και πώς αυτά θα πρέπει να αντιμετωπισθούν;

Ο βαθμός επιτυχίας της νομισματικής αλλαγής θα εξαρτηθεί από την συμπεριφορά του κοινού, αλλά οπωσδήποτε και από την αποτελεσματική προετοιμασία και τις δυνατότητες των διαφόρων φορέων που εμπλέκονται (Δημόσιο, Τράπεζα της Ελλάδος & Εμπορική Τράπεζα).

Βασική προϋπόθεση επιτυχίας του όλου εγχειρήματος είναι το να μπορεί ο κάθε πολίτης της χώρας να προμηθευτεί το νέο νόμισμα από την 1η κιόλας ημέρα κυκλοφορίας του, ακόμη και σε απομακρυσμένες περιοχές. Για την επίτευξη του στόχου αυτού ανακύπτουν σοβαρά προβλήματα που σχετίζονται με την αναμενόμενη διαφοροποίηση της ζήτησης σε τραπεζογραμμάτια και κέρματα αλλά και με τον λεπτομερή σχεδιασμό και συντονισμό αρκετών χιλιάδων χρηματοπιστωτών προκειμένου να προεφοδιαστούν οι Τράπεζες με το Ευρώ αφού είναι αδύνατον να τροφοδοτηθεί όλο το χρηματοπιστωτικό σύστημα ταυτόχρονα σε διάστημα 1-2 ημερών. Λαμβάνοντας υπόψιν τις ιδιαιτερότητες στην μορφολογία εδάφους της Ελλάδος (απομακρυσμένες ορεινές - νησιωτικές περιοχές), το εκτεταμένο δίκτυο των ελληνικών τραπεζών, τις καιρικές συνθήκες του χειμώνα (αποκλεισμός περιοχών), θεωρείται αναγκαίο ο προεφοδιασμός των τραπεζών να ξεκινήσει αρκετούς μήνες (περίπου 3 μήνες) πριν την 1/1/2002.

Με βάση τα ανωτέρω δεδομένα, οι τράπεζες σε συνεργασία με τους αρμόδιους φορείς θα πρέπει:

- να προσδιορίσουν την απαιτούμενη αξία & όγκο τραπεζογραμμάτων & κερμάτων ανά περιοχή και υποκατάστημα,
- να εξασφαλίσουν την αποθήκευση του νομίσματος πριν την κυκλοφορία του σε κατάλληλους ασφαλείς χώρους,
- να προσδιορίσουν και να ικανοποιήσουν την ζήτηση των επιχειρήσεων-πελατών τους στο νέο νόμισμα κατά τις πρώτες ημέρες κυκλοφορίας του & να οργανώσουν τον προεφοδιασμό τους (περίοδος εορτών),
- να διασφαλίσουν τις επιπλέον απαιτούμενες εγγυήσεις προς την Τράπεζα της Ελλάδος για τον προεφοδιασμό τους στο Ευρώ,
- να διερευνήσουν τις μεταφορικές δυνατότητες για την διανομή τραπεζογραμμάτων & κερμάτων Ευρώ στο δίκτυο των υποκαταστημάτων τους και κυρίως όπου δεν υπάρχει υποκατάστημα της Τράπεζας της Ελλάδος.

Σε όλα τα ανωτέρω απαιτείται ιδιαίτερη προσοχή στην τήρηση των κανόνων του ανταγωνισμού (ίση μεταχείριση των

εμπορικών τραπεζών) καθώς και στην διασφάλιση από το ενδεχόμενο χρησιμοποίησης (από τράπεζες ή επιχειρήσεις) τραπεζογραμματίων & κερμάτων Ευρώ πριν την ημερομηνία της επίσημης κυκλοφορίας του στο ευρύ κοινό.

5. Ποιά προβλήματα δημιουργεί η «παράλληλη κυκλοφορία» Δραχμών & Ευρώ ως μέσων συναλλαγών κατά το χρονικό διάστημα μεταξύ της 1ης Ιανουαρίου 2002 & 30ης Ιανουαρίου 2002 το αργότερο;

Από την 1η Ιανουαρίου 2002, οπότε τίθενται σε κυκλοφορία τα κέρματα και τα τραπεζογραμμάτια σε Ευρώ (άρθρα 10 & 11 του κανονισμού 974/98), οι Δραχμές εξακολουθούν να χρησιμοποιούνται στις συναλλαγές με μετρητά το αργότερο επί 6 μήνες ακόμη, διάστημα το οποίο είναι δυνατόν να συντομευτεί εάν αυτό αποφασισθεί με εθνικό νόμο (άρθρο 15 παράγραφος 1). Η διπλή κυκλοφορία μετρητών Ευρώ & Δραχμών, αναμένεται να δημιουργήσει πρακτικά προβλήματα τόσο στο ευρύ καταναλωτικό κοινό όσο και στις τραπεζικές συναλλαγές. Τα προβλήματα αυτά θα είναι εντονότερα κατά τις πρώτες ημέρες και στο βαθμό που το κοινό δεν έχει ενημερωθεί και εξοικειωθεί πλήρως με το νέο νόμισμα και αισθάνεται ότι διαταράσσονται σοβαρά οι συναλλακτικές του συνήθειες. Δεν πρέπει να παραγνωρίζονται οι ιδιαιτερότητες μέρους του κοινού (ηλικιωμένοι, χαμηλού μορφωτικού επιπέδου κλπ) το οποίο δύσκολα προσαρμόζεται σε τέτοιου είδους αλλαγές.

Τις συνέπειες των ανωτέρω προβλημάτων σε μεγάλο βαθμό θα τις επωμισθούν οι τράπεζες. Όσον αφορά στα προβλήματα που αφορούν στις ίδιες τις Τράπεζες από την «παράλληλη κυκλοφορία» θα μπορούσαν να αναφερθούν επιγραμματικά τα εξής:

- Τήρηση διπλού ταμείου σε κάθε υποκατάστημα της Τράπεζας.
- Διατήρηση αυξημένων αποθεμάτων (και στα δύο νομίσματα;) το μέγεθος των οποίων είναι δύσκολο τουλάχιστον στην αρχή να προσδιοριστεί.
- Διπλές μηχανές καταμέτρησης & μηχανές ελέγχου γνησιότητας νομισμάτων.
- Αυξημένη απασχόληση tellers & υποστηρικτικών υπηρεσιών Ταμείου
- Συντονισμός & οργάνωση αυξημένων χρηματαποστολών
- Σύγχυση στα γκισέ όπου θα πρέπει να γίνεται και η διαχείριση των προβλημάτων του συναλλασσόμενου κοινού (το μεγαλύτερο πρόβλημα).

6. Ποιες λύσεις προτείνονται για τον περιορισμό των προβλημάτων από την διπλή κυκλοφορία Δραχμών & Ευρώ;

Προκειμένου να περιοριστούν τα προβλήματα που προκύπτουν από την παράλληλη χρήση των νομισμάτων, έχουν αποφασιστεί ή εξετάζονται, λύσεις οι οποίες αποσκοπούν στην επίσπευση της περιόδου διπλής κυκλοφορίας όσο είναι δυνατόν, όπως για παράδειγμα:

- Να δίνεται το υπόλοιπο («ρέστα») μόνο σε Ευρώ ανεξάρτητα από το νόμισμα πληρωμής σε όλες τις συναλλαγές, εμπορικές ή μη.
- Να διανέμονται μόνο Ευρώ από τους αυτόματους διανομείς χαρτονομισμάτων (όπως ATM's).
- Να εξοικειωθεί πλήρως το κοινό με το νέο νόμισμα (αξίες, υποδιαίρέσεις, δεκαδικά κλπ) μέσω συστηματικής και σε βάθος ενημέρωσής του με όλα στα διαθέσιμα μέσα ενημέρωσης και από όλους τους φορείς ούτως ώστε να περιοριστεί από νωρίς στο ελάχιστο δυνατόν η χρήση των Δραχμών & τέλος
- Να αποφασιστεί σε εθνικό επίπεδο η επίσπευση της περιόδου των 6 μηνών διπλής κυκλοφορίας του Ευρώ και του Εθνικού νομίσματος.

Στην Ελλάδα, μετά την διαφαινόμενη πρόθεση πολλών κρατών της ζώνης Ευρώ, να συντομεύσουν σημαντικά την περίοδο αυτή (σε ορισμένα μάλιστα έχει ήδη αποφασιστεί), συζητείται η αλλαγή του αρχικά προβλεπόμενου 6μήνου σε 3μηνο.